

AVGIFTER FÖR VÅRD OCH OMSORG

Vård- och omsorgsförvaltningen
Hedemora kommun

AVGIFTER FÖR VÅRD OCH OMSORG

Från och med den 1 juli 2002 gäller nya regler enligt Socialtjänstlagen för avgifter inom äldre- och handikappomsorgen. De ska skydda den enskilde mot höga avgifter och garantera rättssäkerhet vid beslut om avgifter.

De nya reglerna innehåller tre viktiga begrepp:

Förbehållsbelopp: Det belopp du har rätt att behålla av din nettoinkomst innan kommunen får ta ut avgift för vård och omsorg.

Maxtaxa: Den högsta avgift som kommunen får ta ut för vård och omsorg.

Rätt att överklaga: Om du inte är nöjd med kommunens beslut om avgifter har du rätt att överklaga, i första hand till förvaltningsrätten.

I den här broschyren får du veta mer om vilka regler som gäller för avgifter inom äldre- och handikappomsorg. Bestämmelserna finns i Socialtjänstlagen (2001:453), kapitel 8. Kommunen kan själv avgöra hur vissa bestämmelser ska tillämpas. Bestämmelser för vad som gäller i Hedemora kommun har fastställts av kommunfullmäktige och finns i Vård- och omsorgsförvaltningens avgiftssystem med tillämpningsföreskrifter. Till den här broschyren finns ett särskilt informationsblad om avgifter för vård och omsorg i Hedemora kommun.

OMVÅRDNAD OCH SERVICE

Kommunen har skyldighet att vid behov hjälpa äldre och funktionshindrade med omvårdnad och service i hemmet. Detta gäller oavsett var du bor i kommunen. Bestämmelser om detta finns i Socialtjänstlagen.

Med kommunens *omvårdnadsinsatser* menas till exempel personlig omvårdnad, dagverksamhet, viss ledsagning, avlösning av anhöriga eller korttidsboende.

Med kommunens *serviceinsatser* menas städning, fönsterputs, klädvård, inköp, matdistribution och trygghetslarm.

Både för omvårdnad och service betalar man en avgift. Den ska enligt lag vara skälig och inte överstiga kommunens självkostnader.

Om du har beviljats kommunal omvårdnad och service betalar du en fast månadsavgift, som räknas fram med hjälp av avgiftsunderlaget (se faktaruta 3) och utifrån insatsernas omfattning. Avgiften utgör en viss procent av avgiftsunderlaget. Du betalar varje månad i efterskott.

Kommunen gör en omräkning av avgifterna varje år. Avgiften kan också ändras under året om förhållanden som påverkar avgiften förändras. Avgiften kan till exempel ändras om du får höjd pension, bostadstillägg eller har behov av högre förbehållsbelopp. Ändringar medges för maximalt tre månader retroaktivt.

SÅ BERÄKNAS AVGIFTERNA

För att beräkna avgiftens storlek utgår man från begreppen *nettoinkomst* och *förbehållsbelopp*. Avgiften beror också på omfattningen av kommunens insatser, det vill säga vilken vård och omsorg du behöver och hur ofta.

Nettoinkomst

Nettoinkomst är vad du får ut av din inkomst efter skatt. Även privata pensionsförsäkringar, utlandspensioner, bostadstillägg och bostadsbidrag räknas som inkomst. Det är viktigt att du söker bostadstillägg/bostadsbidrag. Detta gör du hos Pensionsmyndigheten.

Faktaruta 1.

Som inkomst räknas:

- Pensionsinkomster, till exempel garantipension, tilläggspension (ATP), kommunal pension (KPA), statlig pension (SPV) och efterlevandepension
- Privata pensionsförsäkringar och utlandspensioner
- Inkomster av tjänst och näringsverksamhet (lön, arvode m.m)
- Livräntor, bidrag och äldreförsörjningsstöd
- Bostadstillägg, särskilt bostadstillägg och bostadsbidrag
- Inkomst (överskott) av kapital per 31 december föregående år

Förmögenhet påverkar inte avgiften annat än vad gäller avkastning (överskott av kapital). Socialbidrag, handikappersättning och assistansersättning räknas inte som inkomst. Privaträttsliga underhållsavtal påverkar inte avgiften.

Om du är gift läggs din och din make/makas inkomster ihop och fördelas med hälften var. (Den så kallade tudelningsprincipen.) Är ni samboende utan att vara gifta räknas era inkomster var för sig, eftersom ingen av er har lagstadgad underhållsskyldighet gentemot den andre.

Inkomstuppgifter lämnar du själv till kommunen på särskild uppgiftsblankett. Kommunen förbehåller sig rätten att kontrollera lämnade uppgifter. Uppgiftsblankett kan du få via Hedemora kommuns hemsida www.hedemora.se eller genom att kontakta avgiftshandläggaren.

Förbehållsbelopp

Förbehållsbeloppet är det belopp som du har rätt att behålla av din nettoinkomst innan kommunen bestämmer avgiften för vård och omsorg. Beloppet består av *bostadskostnad* och *minimibelopp*.

Bostadskostnad är den hyra eller bostadsrättsavgift du betalar. Om du har egen fastighet utgör bostadskostnaden viss del av räntekostnader på bostadslån, driftkostnad och uppvärmning samt fastighetsskatt.

Faktaruta 2.

Så beräknas din bostadskostnad

Bostadskostnad beräknas enligt samma regler som försäkringskassan tillämpar vid beräkning av bostadstillägg för pensionärer (lagen om BTP).

Med bostadskostnad avses hyra eller bostadsrättsavgift inklusive värme och exklusive hushållsel. Om hushållsel ingår i hyran dras denna kostnad av enligt schablon. Vid bostadsrätt tas 70 procent av räntekostnader på bostadslån upp (om bostadsrätten har lämnats som säkerhet för bostadslånet).

Med bostadskostnad för egen bostadsfastighet avses 70 procent av räntekostnader på lån i fastigheten (sedan eventuellt räntebidrag dragits av), fastighetsskatt samt uppvärmning och övriga driftskostnader (vatten, avlopp, renhållning, sophämtning, underhåll och försäkring) enligt schablon. Särskilda regler gäller för eget tvåfamiljshus, egen flerfamiljsfastighet, andelshus, eget eller arrenderat småhus på lantbruksenhet.

För sammanlevande makar och sambor beräknas bostadskostnaden per person till hälften av den totala bostadskostnaden.

Minimibeloppet är för ensamstående 4 967 kronor per månad och för sammanlevande makar och sambor 4 197 kronor per person och månad (2012 års nivå). Om man bor i skilda hushåll räknas minimibeloppet som för ensamstående. Beloppet ska täcka normala levnadsomkostnader (läs mer på följande sidor).

Minimibeloppet kan höjas om du på grund av särskilda omständigheter har merkostnader som överstiger minimibeloppet. Det kan också i vissa fall sänkas. Läs mer på följande sidor.

Nettoinkomst – förbehållsbelopp = avgiftsunderlag

Från din nettoinkomst dras förbehållsbeloppet (bostadskostnad + minimibeloppet + eventuell merkostnad). Det som blir kvar kallas *avgiftsunderlag*. Det underlaget, tillsammans med vårdbehovets omfattning, ligger till grund för den avgift du betalar. Om avgiftsunderlaget är noll eller ett minusbelopp betalar du ingen avgift för vård och omsorg.

Faktaruta 3.

Exempel på uträkning av avgiftsunderlag

8 800 kr	nettoinkomst (bruttoinkomst – skatt + bostadstillägg/bostadsbidrag)
- 3 200 kr	bostadskostnad (hyra)
- 4 967 kr	minimibelopp för ensamstående
- 500 kr	merkostnad för god man mm
= 133 kr	avgiftsunderlag (personen kan betala högst 133 kr i avgift)

MINIMIBELOPPET KAN HÖJAS ELLER SÄNKAS

Minimibeloppet ska räcka till nödvändiga levnadsomkostnader. Beloppet baseras på Konsumentverkets hushållsbudget för personer över 60 år. För att klara vissa utgifter kan du få **höjt** minimibelopp. Behovet ska vara av varaktig karaktär (regelbundet återkommande under större delen av minst ett år) och minst 200 kronor per månad.

Det är viktigt att du talar om för kommunen om du har merkostnader som gör att du har behov av ett högre minimibelopp. För att få höjt minimibelopp ska du kunna styrka merkostnaden. Beslutet om höjning kommer att omprövas om något förhållanden som påverkar beslutet ändras.

Du kan inte få höjt minimibelopp för bostadskostnader, kostnader för räntor eller lånekostnader.

Faktaruta 4.

Detta ingår i minimibeloppet

Minimibeloppet är beräknat av Konsumentverket för personer över 60 år. Det ska enligt lagen täcka levnadskostnader för

- Livsmedel, alla måltider
- kläder och skor
- fritid
- hygien
- förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon, TV-avgift
- möbler och husgeråd
- hemförsäkring
- hushållsel
- resor (lokalresor med kollektivtrafik, färdtjänst och sjukresor)
- tandvård
- öppen hälso- och sjukvård
- läkemedel

Merkostnader som kan ge rätt till högre minimibelopp (efter individuell prövning)

Måltidskostnader

- Måltidskostnader vid matabonnemang/matdistribution
- Behov av specialkost
- Köp av färdiglagat huvudmål

Övrigt

Man räknar med att personer under 61 år har något högre utgifter för kost och hygien.

Minimibeloppet för dessa utgifter höjs därför för personer under 61 år med mellan 230 och 310 kronor per månad, beroende på ålder.

Minimibeloppet kan även höjas om du har merkostnader för

- god man
- kostnader på grund av sjukdom eller funktionshinder, till exempel rehabilitering/habilitering inklusive resor
- andra aktiviteter som du inte kan eller bör avstå från

Framför allt *yngre funktionshindrade* kan även få höjt minimibelopp på grund av merkostnader i samband med familje- eller arbetssituation, fritidsaktiviteter, bosättning, familjebildning och mindre hushållsinvesteringar.

Minimibeloppet minskas

om det i hyran för särskilt boende ingår

- viss del av möbler/husgeråd
- hushållsel
- förbrukningsmaterial (till exempel rengöringsmedel, tvättmedel, toalett- och hushållspapper)
- tv-avgift

Faktaruta 5.

Om du eller din make/sambo flyttar till särskilt boende

- Om du är gift eller sambo och *en av er flyttar* till särskilt boende räknas pension och bostadstillägg som för ensamstående. Inkomsten fördelas däremot enligt tudelningsprincipen (se faktaruta 1). Förbehållsbelopp beräknas som för ensamstående. Bostadskostnaden är den som ni har var för sig för respektive bostad.
- När den ena flyttar, kan den som stannar kvar få *sämre ekonomi* på grund av flytten. I så fall frångår man tudelningsprincipen. Vid avgiftsberäkningen förs då en viss del av inkomsten över från den make som flyttat till den som bor kvar, innan kommunen fastställer avgift. Det kallas kvarboendeskydd.

HÖGSTA AVGIFT (MAXTAXA)

Maxtaxa är den **högsta avgift** som kommunen får ta ut för vård och omsorg.

För hemtjänst, dagverksamhet, vård och omsorg i särskilt boende och kommunal hälso- och sjukvård betalar du högst **1 760** kronor per månad (2012 års nivå).

Med hemtjänst avses alla omvårdnads- och serviceinsatser, till exempel personlig omvårdnad, städning, inköp, tvätt, avlösning av anhöriga, korttidsboende, viss ledsagning och trygghetslarm.

Kostnadsersättning för installation av trygghetslarm samt kostnader för måltider och kostnader för resor till och från dagverksamhet omfattas **inte** av maxtaxan, utan tillkommer.

Lägsta avgift

Om den totala avgiften (inkl måltidskostnader) understiger 50 kronor per månad, faktureras den ej (dvs. då betalar du ingen avgift för din vård och omsorg).

ÖVRIG AVGIFT

Kommunen har enligt bestämmelserna i 26§ i hälso- och sjukvårdslagen rätt att ta avgift i samband med omhändertagande av avlidna. Avgiften ingår inte i den kommunala maxtaxan för äldreomsorg. Denna avgift ska betalas av dödsboet.

SÄNKNING AV AVGIFT VID FRÅNVARO

För att få minskad avgift vid frånvaro (till exempel när du åker bort och/eller tillfälligt inte behöver hjälp), ska du meddela detta till kommunen senast **en vecka innan** om det inte beror på sjukhusvistelse. Avdrag vid frånvaro görs per kalendermånad, månadsvis i efterskott.

Avdrag av omvårdnadsavgift görs för varje dag som du är frånvarande (inte erhåller omvårdnadsinsats).

Särskilda avdragsregler gäller för abonnemangsavgifter. För städ, inköp och klädvård betalar du ingen månadsavgift om du har varit borta hela månaden. Har du varit frånvarande mindre än en hel månad men mer än 15 dagar betalar du halv månadsavgift. För frånvaro som understiger 16 dagar betalar du full månadsavgift.

För matdistribution betalar du ett fast pris per månad. Om du skall resa bort skall du meddela detta till hemtjänsten i det område du bor senast **en vecka innan** för att få avdrag på avgiften med portionspris per dag. Vid sjukhusvistelse får du betala den mat som hunnit levereras, i övrigt görs avdrag från den första dagen du är på sjukhus.

För matabonnemang i särskilt boende får du avdrag på kostnaden om du varit frånvarande mer än två dygn. För kortare frånvaro görs inget avdrag om det inte beror på sjukhusvistelse.

För trygghetslarm betalar du alltid hela avgiften, även om du har varit frånvarande.

RÄTT ATT ÖVERKLAGA

Från och med den 1 juli 2002 kan du överklaga kommunens beslut om avgift eller uträkning av förbehållsbeloppet.

När kommunen fattar beslut ska du alltid få det skriftligt och undertecknat av den som fattat beslutet. Det ska framgå av beslutet hur avgiften beräknats och hur du överklagar. Ärendet prövas i första hand av Förvaltningsrätten. Om du inte är nöjd med Förvaltningsrättens beslut, kan du överklaga till kammarrätten och därefter, om du får prövningstillstånd, till Högsta förvaltningsdomstolen.

En överklagan ska göras skriftligt. Den skall adresseras till länsrätten, men lämnas eller skickas till Omsorgsnämnden **inom tre veckor** från det att du fått beslutet. Adressen är Omsorgsnämnden, Box 201, 776 28 Hedemora.

AVSTÅR FRÅN ATT LÄMNA INKOMSTUPPGIFT

Om du ej vill lämna inkomstuppgift krävs godkännande att vi tar ut den **högsta avgiften** enligt gällande taxa utan inkomstprövning. Underskrift för godkännande gör du på blanketten, ”Inkomstförfrågan för fastställande av avgift inom vård och omsorg”.

INFORMATION

För mer information om avgifter för vård och omsorg, kontakta våra avgiftshandläggare på Vård- och omsorgsförvaltningen på telefonnummer 0225 – 340 00 (växel). Du kan även läsa om avgifter för vård och omsorg på vår hemsida www.hedemora.se